

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 50 »
Helyben na. noz aordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt -- kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 2

A virilistaság eltörlése.

A városok rendezéséről szóló törvényjavaslat 35-ik §-a így szól:

»35. §. A képviselőtestület tagjai választás utján nyerik megbízásukat. A tagok fele része a város területén legtöbb egyenes államadót fizető választható városi polgárok közül. — másik fele része az összes megválasztható városi polgárok sorából választatik.«

Ez lényegében nem egyéb a virilista intézmény eltörlésénél. Különösen kitűnik ez, ha figyelembe vesszük a 39. §-nak azon rendelkezését, mely szerint a legtöbb adót fizetők oly számban veendőek fel a névjegyzékbe, hogy hatszor annyi választópolgár foglaltassék benne, mint a hány képviselőtestületi tag a legtöbb adót fizetők közül választandó.

Ezt nem tartjuk szerencsés ujtásnak.

Mert ha általánosságban helyesnek ismerjük is el azon elvet, mely szerint a közügyeket azok intézzék, kiket erre a választók bizalma érdemeseknek tart, másrésztől nem szabad elfelednünk, hogy a közügyek intézésében ingerenciát joggal igényelhetnek azok is, kik a közterhek nagyobb részét viselik. És a míg ezen elv uralkodik az országgyűlés, illetve ennek egyik része a főrendiház összealakításánál, addig nem tarthatjuk helyesnek, hogy ezzel homlokegyenest ellenkező elv domináljon a városok, a törvényhatóságok képviselőtestületeinek összeállításánál. Ami az egész országnak a parlament, az a városnak a törvényhatósági bizottság,

illetve a javaslat szerinti képviselőtestület. Ezek szervezeténél tehát egyenlő alapelveket kell követni.

De nem teszi indokoltá a virilista intézmény eltörlését a városok eddigi történelme sem. Nem lehet ugyanis azt állítani, hogy a városok fukarok, szűkeblűek lettek volna akkor, amikor valamely kulturális vagy egyéb közcél előmozdításáról volt szó. Ilyenekre mindig meghozták a kellő áldozatot, s ebben soha sem volt akadály az, hogy a határozathozatalra jogositottak fele része legtöbb adót fizető volt, akik így a közögy érdekében önmagukat rótták meg súlyosabb terhekkel.

A választott képviselőtestületi tag, aki a közterheket vagy épen nem, vagy csak igen csekély mértékben viseli, soha sem lesz oly körültekintő újabb terheknek a városra rovásában, mint az a virilista, akinél 1—2% közköltő-emelés már tekintélyes összeget képvisel. S miután úgy a város, miként az állam nem öncél, hanem csak eszköz az egyetemes emberi célok megvalósítására, a haladásra, az egyének boldogítására, ennél fogva túlságos megterhelés által vagyoniilag tönkretenni az egyént, éppen nem felel meg a haladás céljának és egyértelmű a város tönkretételével.

A haladás az emberiség egyetemes célja, tehát a városoké is. A haladásnak azonban lépést kell tartania anyagi erőink gyarapodásával. Új intézményeket létesíteni, melyeknek fentartásához, felvirágoztatásához kellő anyagi erővel nem rendelkezünk, a közcél érdekében a köz-

terheket annyira felemelni, hogy ez az egyének vagyoni tönkretételét vonja maga után, — ez nem haladás.

A mozdony haladásánál nemcsak a gőznek van fontos szerepe, hanem a fékezőnek is. Ilyen fékező a parlamentben főrendiház, a városok háztartásában a virilista intézmény. Az akos, józan, biztos haladáshoz nélkülözhetetlen.

Küszöböld ki a mozdony szerkezetéből a féket, és mi lesz a sorsa, ha lejtőre jut? Nem haladás, hanem katasztrófa.

De hát igen könnyű a mi politikai viszonyaink között ezen ujtás alapindokát megtalálni. Azt, hogy a jövőbe lásson, hogy valamely intézmény nek a messze jövőre is kiható hatását jó előre felismerje, — ugyan ki volna naiv, ezt a Bánffy kabinetől várni?! Egyszerűen a dolog úgy áll, hogy a municípiumok gyűlésein saját fejükkel gondolkozni, meggyőződésüket parancsónak alá nem rendelni eddig is leginkább azok mérték, kik vagyoniilag függetlenek lévén, boldogulásukhoz a kormány kegyét nem keresték; ilyen emberek pedig kellemetlenek: tehát le a virilistákkal! — adja ki Bánffy és dicső gárdája a jelszót. Lehet ugyan képviselőtestületi tag virilista is, de csak gutgesiumt kormánypárti; erről meg majd gondoskodik a választások alkalmával.

Vajon észreveszi-e az önkormányzat, hogy ezen törvényjavaslattal már torkára lett illesztve a kés? Észreveszi-e, hogy a virilistaság eltörlésével a higgadt haladás legfontosabb biztosítékától lesz megfosztva?

. . . . f.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Telefon-históriák.

Pétezl E. után: — Dr. Margitai —

1) Az első igen

Egy bécsi barátunknak nagyon veszekedő bakafántos felesége volt, aki sok bánatot, bosszúságot okozott neki, mert kivéve az oltár előtt elhangzott »igen« soha sem hallhatta igenlő feleletét. A szegény ember elpanaszolta bánatát egy barátjának, kit már csak azért is bölcsnek tartott, mert semmi szándékot se mutatott házasságra.

— Csak legalább egyszer ne mondana nemet, mikor valamit eléje terjesztek! — sóhajtott a panaszos.

A barát egy pillanátig elgondolkozott e gonosz eset fölött, majd így szólalt meg, — Mit mondanál hozzá, ha nem is egyszer, hanem többször »igen« mondana?

— Nagyobb csuda lenne ez, mint hogy egyáltalában hihessen benne, — válaszolá a papucshős.

— No hát én pedig módot nyujtok hozzá. — Ezzel elvezete őt valahová, ahol telefon volt, s éppen ott állott mellette valaki, füleihez tartva a kagylókat, hallgatva a távolban beszélőt. Itt aztán hallotta a papucshős, hogy a telefon mellett álló uriember egyebet se mond mint »igen« aminthogy mindenki így

tesz, ha hallgatja a távolból beszélőt, ezáltal adva tudtára amannak hogy megértette, amit mondott. Csönd volt, s nem lehetett egyebet hallani, mint:

— — — — — igen!
 — — — — — igen!
 — — — — — jól van!
 — — — — — na persze!
 — — — — — vége van?

Ez persze nagyon tetszett hősünknek, s elgondolta magában, hogy ilyen uton módon az ő feleségét is rá lehetne venni az óhajtott »igen« kimondására. Kíváncsiságát fölgerjesztve valahogy elcsalta egy telefonhoz, s ott hagyva őt elsieltett, hogy távolból beszélhessen élete párjával. Mohón kapta föl a beszélőt, s nem sokára meg hallotta neje hangját:

Az asszony hangja (a telefonból)
 Ki beszél?

A férj (gyöngéden) Én, angyalom!
 Az asszony (erélylyel) Oh nem!
 A férj (elámuiva) No de én, angyalom, Viktorod.

Az asszony (még erélyesebben) Nem! én beszélek, így mulatságosabb lesz: érted: én beszélek. Hallgasd csak!

Ismét csönd lett a telefonszobában, s nem lehetett egyebet hallani mint:

— — — — — igen!
 — — — — — értem!
 — — — — — jól van!

Hanem az igent a férj mondotta ki, aztán

annyira szívére vette a fölsülést, hogy bánatában inni kezdett.

Mikor tehát először jött részegen haza, akkor történt hogy az asszony az első igent kiszalasztotta ajakán, dühösen kiáltva rá: »Jaj az Isten szerelméért hol jártál már megint?»

Fájdalom, a boldogtalan érzékeire oly sürű köd szállott, hogy a nem remélt, dicsőséges diadalt nem élvezhette. . .

2) A csapda.

Egyik legkeresettebb ügyvédünk irodájába ennek egyik régi kliense, Kaulich Vincze kereskedő örömtől sugárzó arcczal rontott be: »Most tudom, meg nem menekül.«

— Ugyan melyik halálos ellensége került körmei közé? »kérde az ügyvéd mosolyogva.

— Még kérdezi? Riegele, az én smutzig konkurrensom, aki évek óta megkeseríti életemet alávalóságával. Hanem eljött a fizetés ideje, most már meg fogja tudni, ki vagyok én. Ez a darab papír az ítélet, ezzel fogom törvény elé juttatni.

— Na hadd lássuk, szakítá félbe az ügyvéd heves kliensét, ez azonban visszarántva a papírt folytató.

— Először hadd mondjam el az esetet. Azon melegen elmondhatták neki, amit ma mondtam róla mert dél felé el kezd csüngenitni a telefonon, s hí engem. »Maga van ott?« kérde aztán.

Autonomiai mozgalmak az egyházmegyében.

Nagyvárad 1897 július 2.

Bélfenyéren. Bélfenyéren július hó 27-én ült össze a kath. autonomiai gyűlésre választandó világi képviselők kijelölése ügyében tartott előkészítő hitközségi ülés.

A gyűlést Sarkady József plebános előző vasárnapon a szentmise előtt a szószékből kihirdette elmondván annak célját és hasznos voltát, 27-én a mise után a leányiskola helyiségbe tóduló híveknek, daczára az iskola nagyságának, a terem elegendő nem volt s így akik be nem fértek, azok a folyóson figyelték az elnök előadását.

A gyűlést összehívó plebános üdvözölte a megjelent híveket, örömet fejezte ki, hogy ily szép számmal gyűltek össze. Azután fejtegette az autonomiai gyűlés — s az ott esetleg alkalmazandó szabályzatok fontosságát, előadja, hogy napjainkban miért annyira fontos ezen autonómiának gyors megoldása, mit várhat attól a magyar katolikus egyház.

Az autonómia ügyben kibocsájtott szabályzatok főbb pontját hatást keltően előadta, tekintve az ügy fontosságát, úgy a magunk mint az egész ország katolicizmusának érdekében is a hívek jóindulatába ajánlta.

Végül felhívta a gyűlést, hogy a hitközség szavazóképes tagjainak összejárására, a később megejtendő választás vezetésére a szabályzatok értelmében válasszon. Azért az értekezlet egy öttagú bizottságot a következőképp választott.

Kijelölés folytán egyhangulag megválasztottak Sarkady József plebános elnöke alatt: Biró H. Jakab községi bíró, Biró Cs. Lajos gondnok, Nator Antal és Biró Gáspár; a jegyzőkönyv vezetésére Zsibovszky Ernő kántortanító kéretett fel.

Elnök a megválasztott tagokat egy kijelölt napon az összejárás megejtésére nála megjelenni kérte.

Az érdeklődést megegyszer megköszönve, a híveket hitök és egyházok ügyében hozgalmra serkentve a gyűlést bezárta.

Zilahon. Zilahon mult hó 27-én tartották meg a választásokat előkészítő ülést.

Az egyháztanács elnöke Csaponyi Ignác esp. plebános előadva a gyűlés célját, buzdító szavakban esetele a teljes számban megjelent egyház tanács tagok előtt a választás fontosságát és kifejtette a megválasztandóknak elmaradhatlan kellekeit. Az 5 tagú bizottság elnöke lett: Csaponyi Ignác plebános, jegyző: a

káplán, továbbá tagjai lettek: Körösy József ügyvéd, főgondnok, Lányi Károly világi elnök, Seregélyi József iparos.

A választások nemsokára megkezdődnek.

A parlamenti válságról.

A Pester Lloyd írja, hogy Bánffy miniszterelnök és az egész kormány szilárdan el vannak határozva, miszerint álláspontjukat meg nem változtatják és így alaptalanok a Bánffy kihallgatásához fűzött összes kombinációk. A kormány nem enged a kisebbség tenorizmusának és ebben számíthat a szabadelvű párt rendíthetetlen támogatására. A kormány semmiféle kompromisszumot nem fogad el.

Ez egészen jól megy. A közmondás ugyan azt tartja, hogy: sapientis est consilium mutare in melius, — de hát éppen ezért nem lehet várni a Bánffy-kormánytól, hogy álláspontját megváltoztatva, a 16 §-t elejtse, vagy elfogadhatóan módosítsa.

A sajtó nagy hatalom; a közvélemény irányítására a legnagyobb befolyással bír: ezt még a mostani kormány is tudja. A sajtó jó eszköz volt, a mikor az egyházpolitikai javaslatok mellett kellett propagandát csinálni, de csinálhat propagandát a kormány ellen is, — ez pedig kellemetlen dolog. Szükség van tehát a 16. §-ra, hogy az újságírók sokszor meggondolják, a míg a kormány ellen bármely kérdésben egyszer is agitálni mernek. És e tekintetben a kormány bizton számíthat óriási többségre, hiszen oly sok dolog van abban a nagy érdekszövetkezetben, a minek szellőztetése, független megkritizálása kellemetlen lenne. Ne firtassák tehát az újságírók az afféle dolgokat, mikor ezek a kormánynak és pártjának legsajátabb belügyei, melyekhez másoknak, a nagy közönségnek semmi közük.

Az ellenzék azonban egészen más véleményben van. A cukorpremiüm megszavaztatása sürögösen szükséges a kormányra nézve s a kormány remélte is, hogy néhány nap alatt végez. De a sajtó megrendszabályozása miatt elkeseredett ellenzék — legalább most még — nem hajlandó ezen kis szívességre a kormányval szemben, — hanem következetesen folytatja a cukorpremiüm obstruálását is.

És ha az obstrukció tartós lesz, ha e törvényjavaslatot kellő időben keresztülvinni nem sikerülend, ebből következik be legkönyebben a parlamenti válság. Kívánatosnak semmi esetben sem mondható, de a jelen kormányval szemben indokolt.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 2.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Gróf Teleký Sándor, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László, báró Bánffy Dezső.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy Makkfalvay Géza négy heti szabadságot kér. Megadatik. Bemutatja Csikmegeye kérvényét a kvóta emelés ellen. Kiadatik a kérvényi bizottságnak. Bemutatja továbbá Csanádmegye kérvényét a cukoradóról szóló törvényjavaslat hatályának meghosszabbítása iránt.

Napirend előtt:

Lepsényi Miklós szólal fel s kijelenti a Háznak, hogy június 2-án a belügyminiszterhez intézett interpellációját visszavonja, mert a felek az ügyet a peres eljárás útjára terelték.

Következik a napirend: a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Tóth János: A prémium az osztrák cukoripar előnyére szolgál s ezért nem óhajtja azt fenntartani. (Helyeslés balfelől.) Azt gondolja, hogy nincs is komoly politikus, aki elhinné, hogy a közös vámterület a cukoripar terén Magyarországnak előnyére szolgálna. (Ugy van balfelől.) Kérdi, hogy a cukortörvény nem áll-e egyenes ellentétben a 67. XII-ik törvényezikk rendelkezéseivel, amely azt mondja, hogy mindkét ország köteles egymásnak visszatéríteni a fogyasztási adót. Ha azt az összeget, amely ezen a czímen Ausztriának jut, Magyarország ügyeinek előbbrevitelére fordítanánk, nagy eredményeket érhetnénk el. (Ugy van balfelől.) Ezt a közgazdasági rendszert nem tartja helyesnek, annyival is inkább, mert nem látja a kormányval a jó szándékot, hogy segíteni akarna a bajokon. (Helyeslés balfelől.) A magyar cukoripar érdekében hoztuk be a cukornak második megadóztatását s bátran állítja, hogy sehol a cukor annyira megadóztatva nincs, mint nálunk. (Ugy van balfelől.) A cukorpremiüm tekintetében Ausztria álláspontja egészen érthető; ők politikai, közgazdasági és társadalmi szempontból tekintik a dolgot. A magyar cukorgyárosok a cukorpremiümből 200.000 frtot kapnak ki, míg a többi 600.000 frtot mi kénytelenek vagyunk az osztrák cukoripar emelés-

No még egyet!

(Furcsa, de igaz történet.)

Hadd adjak hozzá valamit a magaméból is. Egy kedves barátunk — beszélhetünk róla, nincs többé Varadon — beállit egy este az egyik szerkesztőségbe (szerénységünk tiltja elárulni, hogy melyikbe? s egy munkatársunkat — ez sincs többé Varadon — megkéri, hogy tanítsa őt meg, hogy kell a telephonnal bánni, mert mi türes-tagadás, ő még nem telephonált soha. Munkatársunk megmagyarázta a tudni vágyó ifjunak, hogy a telephonnál legnehezebb megtanulni a hallgatást,*) a beszéd könnyen megy. Megállapodtak tehát abban, hogy a tanító beleb szél a telephonba, a tanuló pedig hallgassa a feleletet.

Nem akarunk indiszkréziót követni el, s azért nem firtatjuk, kiérdemesült munkatársunk mit beszélt bele a telefonba a telefonos kisasszonyt üdvözölve. A feleletet azonban, amelyet tudnivágyó barátunk hallott, először illesztve füleihez a kagylót, mégis kénytelenek vagyunk közölni, hogy a közönség általunk fölgerjesztett kíváncsiságát kielégítsük, habár nem is szalonképes kifejezés, amiért is szégyenkezve csak borgis betűvel nyomtatjuk. Barátunk tehát, a tudnivágyó, gyanutalan örömmel emelte füleihez a kagylókat, midőn egyszerre csak megszólal a kisasszony méltatlankodó hangja: Maga szemtelen! Hogy barátunk ezeketán abba hagyta telefon-tanulmányait, azt hiszem felesleges hangsúlyoznunk.

*) Szép olvasónőink azt mondják erre magukban, hogy másutt is ezt legnehezebb megtanulni.

— Igen felelek én elámulva szemtelenségén — Mi tetszik?

— Azt akartam mondani magának hogy maga nem csak ostoba számár, hanem

— Halt! megállj! kiáltok én egyszer mert egy jó gondolat villant meg fejemben, s addig dobogok lábammal míg segédem, Fischer elő nem terem. Vegye csak rögtön a másik halló esővet, s írja föl amit hall! sügök oda neki azután hangosan a telephonba: »Nem értettem kérem még egyszer!

Richtig halljuk újra, alig győzte írni a segédem. . . nem csak ostoba számár, hanem disznó, khotya? és a többi Doktor ur! Lázba gyhüttem a haragtól de tartóztattam magamat a feletti örömben, hogy a csapda oly pompásan bevágott. Mikor kész lett a snórer, bekiáltok a telephonba: »Minden szavát jegyzőkönyvbe vettük a commis éntüllem hallotta hogy piszkolt meg engen; viszontlátásra a bíró órnál, alászolgája!

— Herr Chef főnek ör szólal meg erre a commis énthülen, még mindig a fülénél tartva a hallócsót, s odáig pirólva, azt mondja az a gánef, hogy az ön tanítója meg ön. . . mind a ketten. . . bocsánatot kérek, az ugyan nagy tisztelet nekem, hogy a főnek óral együtt . . . de mégis — alig merem mondani. . .

— No és mandja Fischer ör, csak írja, nyugtatom én thodom, hogy szokott beszélni az a snórer. Hanem vessen véget a komédiának. Elégedjenek meg annyival. Azt hiszem, a bíró órnak is elég lesz. Ezzel fölkapom a protokolt s most itt vagyok. Dakter ör, most mind-

járt kezdje meg nekem a becsületsértési per. Mostand már bizemosan lépre kerül; bekhóper-tázzák. Mki?!

— No ez nem olyan bizonyos veté ellen az ügyvéd óvatosan. »Hallotta-e valaki a gyalázó szavakat a commis-n kívül?

— Az én oldalomon nem, de az elég lesz; írásba vette föl.

— Oh az nem elég, ez sem nem nyilvánosság sem nem »többek« Nem kezdhetünk pert. Ha legalább két tanuja lett volna!

— No szépen vagyunk! pattant föl a panaszos »Most hát tanut hittam akkor, hogy leszamaraztak, ledisznoztak. . . a többit nem is mondom, — csak azért, hogy más is hallja? Mit tegyek!

— Daktar ör könnyen beszél; de nekem elégtétel kell, még pedig a commis előtt aki mindent hallott. Node majd segíték én magamon.

Rohant ki lóhalálába, azonban egy óra mulva lehorgasztott fejfel tért vissza.

— Remélem, nem követett el semmi ostobaságot? »kérdé az ügyvéd aggódva. . .

— Nem lehetett, az a gánef, der is mit allen Salben geschmiert. . . Legalább a számarat vissza akartam neki adni a telephonon, de két tonót fügesztett a telephon csövéhez, a két segédjeit, hogy tanuskodjanak ha valami gyalázatot mondok e a főnek ör« ellen. Erre persze meg kellett gondolni a dolgot. Hogy ilyen gazemberek még szabadon sétálnak, az motatja, hogy nincs igazság a földön! . . .

* * *

sére fordítani. (Ugy van a baloldalon.) Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Eötvös Károly: Köszöni Arányi Miksának, hogy tegnap Irland példáját hozta fel, mert ez nagyon tanulságos. Mert amint Angolország pusztította Irlandot, éppen úgy bánik el Ausztria mivélünk. Igaz ugyan, hogy az osztrák kísérlet oda még nem jutott, ahova eljutott Anglia Irlanddal szemben, de már maga ez a kísérlet is elég. Magyarország azonban nem fogja megengedni, hogy a kormánya egyengesse azt az utat, amelyen az ország Irland sorsára juthatna. (Ugy van balról.) A mezőgazdaság s a mezőgazdasági munkások helyzetét sem ezzel, sem más törvényjavaslattal nehezíteni nem szabad s azt az ő pártja meg sem engedi. Óvakodjék a kormány attól, hogy ebben a dologban is Ausztria érdekei által engedje magát vezéreltetni és ha a kormány ezt megengedi, nem fogja megengedni az a párt, amelyhez ő tartozik. A miniszter azt mondta beszédében, hogy bizonyos garanciái vannak arra nézve, hogy a legközelebbi közigazdasági kiegyezésnél Magyarország érdekei is figyelembe fognak vétetni. — Aki a miniszter természetét ismeri, az tudja első pillanatra azt, hogy mikor a miniszter azt mondja, hogy neki bizonyos garanciái vannak, akkor bizonyos garanciái éppen nincsenek. (Nagy tetszés a baloldalon.) A bizottság s a miniszter előterjesztették, hogy Magyarország ilyen és olyan arányban fog részesülni a cukorpremiumból s azután kistül, hogy mindazon adatok hamis. Bizonyos garanciái most is vannak! (Nagy tetszés a baloldalon.) A cukorpremiomot nekünk az után kellene fizetnünk, amit mi kivittünk; ezt azonban a t. miniszter urnak az osztrák kormányával egyesített bölcsessége másként határozta meg. Tehát itt is meg vagyunk csalatva, nem ugyan büntetőjogi értelemben, hanem úgy Ausztria-Irlandi módon. (Zajos tetszés balról.) A statisztika arra való volna, hogy megtudjuk, évente mennyi kárt szenvedünk Ausztriával szemben. A miniszter beszél itt sérelmekről, de hogy mennyi sérelmet szenvedünk mi, azt ő maga sem tudja. Abban a viszonyban, amelyben mi közigazdasági tekintetben Ausztriával állunk, a miniszter alapos felvilágosításait ilyen körülmények között alaposnak el nem fogadhatja, mert ő azt a stádiumot, amelyben ügyünk Ausztriával szemben áll, nem tárta fel, a jelen stádiumról tehát semmit sem mondott. Ez az a bizonyos garancia. (Tetszés balfelől.) Ilyen körülmények között olyan törvényjavaslatot el nem fogadhatnak. Beszél a miniszter ur egy bizonyos tervezetről, tehát ebben lesz az a bizonyos garancia. Ez a kereskedelmi és vám-szerződés tervezete. Amíg azonban ezt elő nem terjeszti, addig erre sem adhatunk semmit. (Nagy tetszés a baloldalon.)

A miniszter a részleteknél szándékozik kijelenteni azt, hogy ha Ausztriával törvényes megegyezésre jutni nem tudna, ez a törvény hatályát veszti. Hát ez a kijelentés nem valami nagy bizalom Ausztria állami erőssége tekintetében. Azt az elvet szem előtt kell tartani, hogy minden szerződő félnek kötelessége a másik szerződő félnek szerződés-képességéről meggyőződni s ez nem jelentené azt, hogy mi Ausztria belügyeibe bele akarnánk avatkozni. Ez nemcsak jögnék, hanem kötelességünk is s ezért akar kiterjeszkedni a kérdés közjogi oldalára is. (Halljuk, halljuk!) Mi Ausztriával csak alkotmányos uton köthetünk szerződést; ezt 30 éves gyakorlat igazolja. Most a kormány meg akarja kísérteni azt, hogy az osztrák népképviselőt kizárásával kössünk szerződést Ausztriával. Ez veszedelmes kísérlet, mert ajtót nyitunk fel, a melyen a kérdések egész özöne fog rossz időkben beözönlenni. Ez sarkalja ötlet arra, hogy e javaslathoz ne járuljanak hozzá. Azt fejtegeti ezután, hogy Ausztriának mennyiben van joga még a szükség-törvény alapján is szerződést kötni velünk. Ismereteli az osztrák államjogászok véleményét ebben a tekintetben s kijelenti, hogy mi ilyen nemzetközi természetű kérdésekben odáig nem mehetünk, hogy csak úgy pörén, pusztán szóra megkössük a szerződést. (Élénk helyeslés balfelől.) Fejtegeti ezután, hogy a törvényjavaslatnak nem szabad az a kifejezése, hogy a törvény hatályát veszti, ha Ausztriában a kellő

idő alatt nem jöhet létre a hasonló törvény. Abba nem mehet bele, hogy mi törvényt hozunk, a mely csak akkor lép életbe, ha Ausztriának tetszik. (Zajos helyeslés balról.) Ez egyenesen örültség. Ez a szerencsétlen experimentum mélyen sérti a nemzet tekintélyét s ha a pénzügyminiszter mégis előterjesztene, majd lesz szerencséje szembe állani vele. Fejtegeti ezután, hogy ez az úgy a vám és kereskedelmi szerződés keretébe tartozik, már pedig erre nézve a törvény szabja meg, hogy ennek úgy kell Ausztriával szemben is megkötetnie, mintha egymástól teljesen idegen államok volnánk. Nos, hát akkor a kormány törvénysértést követ el, ha most ilyen módon akarja a szerződést megkötni Ausztriával. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Most már nem Ausztria áll velünk szemben, hanem Ausztria kormánya s még az sincs kimutatva, hogy minő garanciákkal. Így a nemzet törvényhozása nincs jogosítva ennek a törvénynek megalkotására. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a javaslat a napirendről levétesse. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök az ülést öt percze felfüggeszti.

Szünet után:

Okolicsányi László: A törvényjavaslattal szemben nagyon óvatosságnak kell lennünk s olyan veszedelmes helyzetbe, a melyet ennek a javaslatnak elfogadása teremthet, bele nem mehetünk. (Ugy van a baloldalon.) Fejtegeti, hogy a javaslat törvényerőre emelkedése nem használ a magyar gazdáknak és kijelenti, hogy olyan törvényt szeretne, a mely sokkal agráriusabb szellemű ennél. Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadhatja el. (Helyeslés balról.)

Pichler huzamosabban foglalkozik az ügygel s azt állítja, hogy legilletékesebb helyen az osztrák alkotmány felfüggesztéséről gondolkoznak.

Elnök azért Pichlert rendreutasítja.

A magyar-gorbói hegycsuszamlás.

— Saját tudósítónktól. —

A Nagyvárad-Kolozsvári vonalról ezelőtt egy héttel történt földcsuszamlás, mely Kolozsvárt egyszerre egy napi gyorsvonati távolságra helyezte Budapesttől, olyan nagy mérvű, hogy egy munkatársunkat kiküldtük a szerencsétlenség színhelyére, hogy személyes tapasztalatai után írja le, hogy milyen a pályatest állapota s hogy mint javítják ki a megrongált vasuti pályát.

Munkatársunk a következőkben számol be kiküldetéséről:

Százezrekre rugó kárt okozott az a hegycsuszamlás a magyar államvasutaknak, mely Magyar-Gorbó és Egeres közt a vasuti pályát néhány száz méternyi hosszúságban teljesen tönkretette. Azok, akik Kolozsvár felé utaztak, igen jól ismerik ezt a kritikus pontot, mely Magyar-Gorbón tul egy mély szakadékot hidal át s hol a vonatnak eddig is mindig mérsékelt gyorsasággal volt szabad csak haladni, mert kisiklás esetén a vonat a keskeny töltésről okvetlenül a mély szakadékba zuhan le s a mentésre még csak gondolni sem lehet. Ennek a veszélyes helynek legkritikusabb pontja, így látszik az idejé tul sok esőzéstől alámosva s megindult s lecsuszott a völgybe. A nehéz vassínek vagy összegömbültek mint egy drótszál vagy felpattogtak a slipperekről a rettenetes nyomás alatt s lecsuszott a töltés oldalára. Szerencse, hogy vonat ez időben nem járt erre mert az menhetetlenül oda vészett volna.

A csuszamlás olyan borzasztó, hogy a pálya rekonstruálására gondolni sem lehet, az egész föld porhanyó földdé változott mely teljesen hasznavehetetlen, mivel arra sineket lerakni nem lehet. **Ludvig Gyula**, a magyar államvasutak elnök-igazgatója, ki július 1-én megnézte a katasztrófa színhelyét, oda nyilatkozott, hogy a pályát eddigi helyén fel-

építeni nem szabad, mivel az megint kilehet téve a csuszamlás veszélyének, hanem Magyar-Gorbótól Mákáig a Nádas patak másik oldalán egy egészen új pályatestet kell építeni a Türe falu felé néző oldalán, melynek elkészítése hónapokig fog tartani. A munkások százának nyüzsgő raja dolgozik folytonosan az új pályaeépítésén, de legjobb esetben is csak szeptemberre lehet elkészíteni azt teljesen.

A vasuti üzletvezetőség mindent elkövetett hogy a forgalmi érdekek lehetőleg kevés csorbulást szenvedjenek Kolozsvártól M.-Grobáig rendes személyvonat összeköttetést létesítettek, míg Bánffy-Hunyad és Kolozsvár közt gyorsvonati összeköttetés áll fenn. A két állomás közt 7 kilométer távolság van, hol a közlekedés teljesen szünetel, ez az ut gyalog 5 negyedóra alatt megtehető, úgy hogy akinek sürgős dolga van, nem kénytelen a Tövis-Arad-csabai vonalon jönni Nagyváradra, hanem átgyalogolja a 7 kilométert s közvetlen összeköttetést nyer a két állomás közt. Így a Kolozsvárról d. u. 2 óra 13 perczkor induló 525 sz. vegyes vonattal Magyar Gorbóra 3 óra 50 perczkor ér, ekkor gyalog vagy kocsin átmegy Egresre, megvárja az esti személyvonatot este fél 11 órakor Nagyváradon lehet. A Nagyváradról éjjel 2 óra 6 perczkor induló személyvonat Egresre 6 óra 6 perczkor érkezik, Gorbórol pedig fél 8-kor indul a személyvonat. A 7 kilométeres távolság tehát igen kényelmesen megtehető s fél 9-kor az ember már Kolozsváron van, míg ha a Tövis fele vezető kerülő uton majd csaknem 23 óráig kell vasuton ülnie. A fentebbi utak pedig átszállással is csak 7 óráig tartanak.

Az igaz, hogy Gorbó és Egeres közt kocsin menni nem igen kényelmes, mert a hegycsuszamlás az egyébként kitűnő karban lévő erdélyi országutat szintén megrongálta s tele-szórta kövekkel és földbuczkákkal. Ezt az utat azonban pár nap alatt újra helyreállítják. Ezen az uton kívül, mely közvetlenül a vasuti pálya mellett vezet, van még egy másik ut is, mely Magyar Gorbórol Türe és Bogártelke községén át visz Egresre. Egy vicinális ut, de Gr. Lázár Kolozsmegye alispánja ennek az utnak a megesináltatását is elrendelte. Kocsikat mindig lehet kapni.

A Budapest felől érkező igen sürgős küldeményeket is most ezen az uton viszik s a postakocsikat ez alkalomkor erős esendőri fedezet kíséri — tiszta elővigyázatból. Mert egyébként ez az ut most egyszerre nagyon látogatott és élénk forgalmu lett. **B a s c h a János** kir. tanácsos, kolozsvári kir. posta és távirtda igazgató rendelte el ezt, ki különösen a hírlap íróknak és a kereskedőknek akart ez által szolgálatot tenni, kikre nézve igen nagy csapás ez a hosszú ideig tartó vasuti közlekedés. Kolozsvárt továbbá behozták ez intézkedéssel kapcsolatban azt is, hogy az esteli postát még aznap este széthordják a városban, mi a postaszemélyzetnek megszaporítását és a munkaidő meghosszabbítását vont maga után.

A hegy csuszamlás képét naponkint százan és százan tekintik meg Kolozsvárról és a környékről, úgy hogy az államvasutak kárának legalább egy csekély perczentje meg fog térülni az uti költségekből. — A hegycsuszamlás színhelyét a »Vasárnapi Ujság« lefényképezte s így a közel napokban az egész országnak alkalma lesz látni ezt a pártját ritkító vasuti szerencsétlenséget, hol egy valószínű hegykölösszus tömege mozdult meg. Nagyváradról **B o z ó k y Béla** és **B u z á s y Albert** m. kir. államvasuti főmérnökök vannak kirendelve a munkálatok vezetésére, kik felváltva egy-egy

napig tartózkodnak egyfolytában a munkák színhelyén. — Kolozsvárról szintén 2 főmérnök van kirendelve.

A m. á. v. igazgatóságától a következő értesítést vettük:

Forgalmi intézkedések a Magyar-Nádas és Egeres állomások között főnmálló forgalmi akadály tartama alatt. Ujabbi intézkedés folytán az 502 és 501 sz. gyorsvonatok forgalma a kolozsvár-tövisi vonalrészén is változatlanul fentartatik. Eszerint tehát ezen gyorsvonatok a Magyar-Nádas és Egeres állomások között főnmálló forgalmi akadály tartama alatt csakis a nagyváradi-kolozsvári vonalrészén szüntették meg. Továbbá Bpest és Predeal között ideiglenesen Aradon át közlekedő 502 és 501 sz. gyorsvonatokhoz közvetlen csatlakozással Tövisen Bpest felől illetve felé külön gyorsvonatok fognak folyó évi július 3-tól a tövis-kolozsvári vonalrészén forgalomba helyezni. Az 502 sz. gyorsvonathoz csatlakozó külön gyorsvonat Tövisről d. e. 8 óra 48 perczkor indul és Kolozsvárra d. e. 11 óra 3 órákor érkezik, az 501 sz. gyorsvonathoz csatlakozó külön gyorsvonat pedig Kolozsvárról d. u. 5 óra 40 perczkor indul és Tövisre este 7 óra 49 perczkor érkezik. Az ideiglenesen Aradon át közlekedő 501 502 sz. és ezen vonatokhoz csatlakozással Tövis-Kolozsvár között közlekedő külön gyorsvonatoknál Bpest és Kolozsvár között egy-egy közvetlen első és második osztályu kocsit fog közlekedni. Végül a Bpest k. p. udvarról d. u. 1 óra 55 perczkor Aradon át Predealra induló 602 sz., — és a Bpest k. p. udvarra Predeáról Aradon át d. u. 1 óra 10 perczkor érkező 601. sz. közvetlen gyorsvonatnál a Bpest-kolozsvári közvetlen kocsin kívül még Bpest és Szászrégen között is közvetlen első és második osztályu kocsit fog július hó 2-től kezdve közlekedni.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Július 3. Galamblovészet a Sporttéren.
 Július 4. A »Kereskedelmi Csarnok« közgyűlése d. u. 4 órákor.
 Július 4. A polgári takarékpénztár rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órákor.
 Július 4. A »Szigligeti társaság« felolvasása Deceken.
 Július 4. A nagyváradi gőzmozdonyu közuti vasut részvénytársaság rendkívüli közgyűlése d. e. 9 órákor.
 Július 5. A megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órákor.
 Július 6. A »Biharmegyei Kör« mulatsága a Szent László fürdőben.
 Július 8. Nagyváradi városi közgyűlése d. u. 3 órákor.

* **Templom alapkö megáldás.** Jul. hó 1-én áldotta meg Kny Antal esperes Gróf Ferencz gyulai plébános és Bartos F. gyulai káplán segédkezése mellett a Dobozon építendő román stílusú templomnak alapkövét. A római rituále által előírt szertartások elvégzése után Kny esperes megható beszédet intézett a invekhez és köszönetet mondott gróf Wenckheim Dénesnek bőkezűségeért, ki e templom fölépítésével oly nagy lelki jótéteményben részesíti a dobozi katolikusokat. Az alapkö — szentelésén jelen voltak: gróf W e n c k h e i m Dénes és neje, gróf W e n c k h e i m Frigyes és neje, gróf W o n c k h e i m Géza gróf, S z é c h e n y i Antal és neje, Wenckheim Stephanie grófnő társalkodó nőjével, gróf W e n c h e i m Mariska gróf W e n c k h e i m Matild guvernanteajával, W e n c k h e i m József, László és Pál grófok; az urad. tiszti kar, a hívek és más vallásnak igen szép számban. Délben egy órákor a kastélyban 22 terítékű ebéd volt, melyen Kny esperes és Gróf plébános egyes pohárköszöntőkben éltették a vallásos buzgóság és áldozatkészség mintaképeit: a gróf Wenckheim családot.

* **Szent-István bazilika.** Vaszary Kolozs hercegprímás, tegnap a főváros törvényhatóságához intézett levelében tudatta, hogy a budapesti Lipótvárosi bazilikának nevét »S z e n t I s t v á n - b a z i l i k á - r a« változ-

tatta a kinek az majdan égi védnöksége alá fog helyezni, úgy mindazonáltal, hogy a most fennálló Szent Lipót kápolna, ugyanazon Szent Lipót védnöksége és elnevezése alatt, mint a Szent István bazilikának kápolnája továbbra is fennmaradjon.

* **A bibornok elutazása.** Schlauch Lőrincz bibornok ma éjjel a budapesti gyorsvonattal Mayer Antal püspöki könyvtárnok kíséretében Ischlbe utazott 4 heti fürdőzésre.

* **Uj kanokok.** A király H a v r á n János besztercebányai püspöki irodaigazgatót abesztercebányai káptalanba és H á m o n József szathmári címzetes kanonokot a szathmári székes káptalanba mester kanonokokká nevezte ki.

* **Nagyváradi fiuk keleten.** Cserthő Albert Szalonikiben, A t l a s z Márton Konstantinápolyban, R o s e n f e l d Béla Szofiában a magyar kereskedelmi muzeum kirendeltségeinél nyertek alkalmazást. S e tény nemcsak azért regisztráljuk örömmel, mert mind három fiatal ember nagyváradi s a helybeli felső kereskedelmi iskolai jeles eredményü vizsgálat után vétetett fel a k e l e t i a k a d é m i á r a Budapesten, hanem azért is, mert a keleti akadémián szorgalmuk, jeles előmenetelök és viseletök folytán a legnagyobb állami ösztöndíjakat ök nyerték el. Örömmel közöljük a keleti akadémia évről jelentése nyomán azt is, hogy már ötödik éve a nagyváradi felső kereskedelmi tanintézetéről kikerült ifjak nyerték el a magasabb iskolán az első ösztöndíjakat. Ennél szebb elismerés és dicséret alig érheti a helybeli felső kereskedelmi iskolát.

* **Schlauch bibornok a Széchenyi Társulathoz.** Tudvalevőleg Schlauch bibornok volt az, aki hazafias szellemtől áthatva annak idején legtöbbet fáradozott a szathmári Széchenyi Társulat megalapításán ékesen szóló beszédekkel és egy 1000 frtos alapítvánnyal. Ugyancsak ő volt, ki tekintélyével a kibontott zászló alá toborzá Szatmárvármegye kitünőseit, a szathmári káptalan tagjait, kik e hazafias célra mint alapító tagok százakkal járultak. Mikor most a bibornok aranymiséjét tartotta, a Széchenyi társulat nagyérdemü igazgatója, Kovács Eduárd, ki a társulat munkáinak már a megalapításakor széleskörü tevékenységet szentelt, levélben üdvözölte Schlauchot, a társulat hátláját tolmácsolván neki. Schlauch bibornok a Széchenyi-társulat ezen üdvözlétére következő választ küldötte:

Nagyságos Kovács Eduárd kir. tanácsos urnak, a Széchenyi-Társulat igazgatójának.

Szatmár.

Nagyságos kir. Tanácsos Igazgató Ur! Midőn a jó Isten áldó kegyelméből a múlt hónapban a Mindenhatónak bemutatott aranymiséim alkalmából a szatmármegyei Széchenyi-Társulat választmányának f. évi első tavaszi gyűléséből küldött elismerő szíves üdvözlétéért, kedves visszaemlékezéseért s jókívánságaért a m. t. Választmányának s Nagyságodnak szívem egész melegével nyilvánítom őszinte köszönetemet: megvallom, magam is kedves emlékek közt állok, mert valóban jól esik visszagondolnom arra, hogy a Széchenyi-Társulathoz, magyar nemzeti kulturánk ezen hazafias missióját nemesen nagy áldásokat árasztva s hazafiai érdemeket szerezve betöltő szelid harciosa életre szólításában, megalkotásában s vezetésében tevékeny részt vettem én is abban az időben, midőn az ily magyar közművelődési társadalmi tevékenység meglehetősen töretlen utakon volt kénytelen haladni úgy, hogy a Nagyságod a bölcs vezetése alatt álló jelen Széchenyi társulathoz bizonyos uttoró szerepe is volt.

En azt kívánom a jó Istentől, hogy érjen el a nemes társulat nemzeti kulturális hivatásának teljesítésében még szebb s nem hervadóbb virágzást annál, mit együtt működésünk idejéből a társulat hazafias mulja felmutat.

Kitünő tisztelettel s hazafias üdvözléssel.

Nagy-Váradon 1897. június 26.

Schlauch Lőrincz
 bibornok váradai püspök.

* **Mérnök vagy építőmester.** Nagyváradi város új szervezeti szabályzatában a mérnöki hivatal személyzete 1 főmérnök, 1 mérnök, 1 építőmesterből áll, eltekintve az alsóbb személyzettől. Az építő mesteri állás jelenleg csak ideiglenesen van betöltve, s csak az egyik mérnöki állás megüresedése esetén kerül rendes betöltés alá. Az eddig is szolgálatba volt mérnök: Beszedics János korábban benyújtott kérvényét nyugdíjazás iránt visszavonta s így ötlet jeltette volna jogosan meg újév óta az eddigi 1200 frt fizetés helyett az 1600 frt, mivel az új szervezeti szabályzatban a mérnök fizetése 1600 frt s az építőmesteré 1200 frtban van megállapítva. Ez a körülmény elkerülte az intéző körök figyelmét, sőt már rebesgették, hogy egy mérnököt, helyesebben építőmestert választanak meg. Beszedics János felszólalására azonban neki a jogosan járó magasabb fizetést új évtől visszamenőleg kiutalványozta a polgármester.

* **Sarlós Boldogasszony.** Suhog a kasza, peng már a sarló, az arató munkások keze alá rendre dől a gabna kalász. Serény kezű marokverő lányok haladnak a kaszások nyomában. Kévébe kötik keresztbe rakják össze az Isten áldását. Az aratók fájkaról felharsan a nóta, homlokukról gyöngyözik a munka gyöngyöse. A legfontosabb mezei munka kezdetén tartja a kath. anyaszentegyház Boldogasszonynak egyik napját mely az idő szaktól, melybe esik, Sarlós nevet nyert. Ez ünnep melytegnap volt, annak az emlékezetére szolgál, midőn a Szűz Mária rokonához, Erzsébethez sietett, hogy tudassa vele az örömhírt az Ige megtestesüléséről. E nap különben nem bir ünnep jellegével s egyszerű betűvel van a naptárban jelezve.

* **Ezüstből aranykereszt.** Sok minden megtörténhet a nap illetve a liberális kormány uralkodása alatt. Mert jólehet, hogy az érdemreket a Felső adja, de mindenki tudja, hogy a kormány terjeszti elő a kitüntetésre általa érdemesnek talált egyéneket. Riika és furesa eset történt meg Szeged városában, a mely eléggé jellemzi a kormány eljárását. Egy ezüst érdemkereszt aranyra változott. Az igaz, hogy egy esztendő kellett ehhez. A dolog úgy történt, hogy egy évvel ezelőtt V a s s Mátyás érdemekben megöszült szegedi tanítót, ezüst érdemkereszttel akarták dekorálni. Meg is ment a dekoráció, csak hogy Vass Mátyás meg nem ment még »idézésre« sem a városházra, hogy a kiváló kitüntetésben ott »ünnepélyesen« részesítsék. (Tényleg idézőjegyet küldtek neki.) Hogy aztán a városházán gazdátlanul hevert ezüst jószágot hová tették, azt nem tudjuk, de alighanem aranyra változott, mert a mint most értesülünk, Vass Mátyásnak a király a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül az arany érdemkeresztet adományozta.

* **Vízfogyasztás.** A kánikula beköszöntött a vízvezeték vízfogyasztása is oriai mérvben növekszik tehát. Busch Dávid főmérnök most terjedelmes jelentést nyújtott be a tanácshoz a vízvezeték múlt évi működéséről, mely kiterjeszkedik a jelen év első felére is. A vízfogyasztás a múlt hóban rendkívül módon növekedett, a mennyiben megközelítette a maximumot, a 3000 köbméter vizet, mert 2700 köbméter viz fogyott el június havában. — Egy gép állandóan dolgozik, de nem sokára szükség lesz egy tartalék gépre is. A vízpazarlókkal szemben nagyon keményen fog elbánni a rendőrség, mert tudomására jutott, hogy némelyek sokszor órákhozág nyitva hagyják a csapot, hogy hidegebb legyen a víz pedig ez éppen semmit sem használ.

* **Nyári korcsolyázás a dobsinai jégbarlangban.** A budapesti korcsolyázó egyesület az idén nagy korcsolyaünnepet rendez a dobsinai jégbarlangban. Az első ilyenünnepélyt ezelőtt négy évvel rendezték a budapesti korcsolyázó egyesület tagjai Rohonczy Gida védnöksége alatt. A szokatlan mulatság iránt fővároszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az érdeklődést fokozza az is, hogy az idén nőkorcsolyázó verseny is lesz, melyre már eddig igen

sokan jelentették be részvételüket a koresolya sport legkitünőbb művelői közül. Jelentkezni lehet a kirándulás rendezőjénél: Markó Miklós-nál, soroksári ut 51. sz. Részvételi díj nincsen, mindenki gondoskodik a maga ellátásáról. A kirándulás központja Rozsnyó városa, honnan a kirándulók egy része másnap az aggteleki csepkő és szilicei jégbarlangot, valamint Krasznahorka várát tekint meg.

* **Személyi hír.** Nátfalussy Kornél tanker. kir főigazgató a hatósága alatt levő délmagyarországi középiskolák érettségi vizsgálatának befejezése után tegnap este haza érkezett s a hivatal vezetését átvette.

* **A kath. autonómiai választókösszeírása.** A kath. autonómiai kongresszusra választandó küldöttek választóinak névjegyzékét már szerényen állítja össze az erre megválasztott bizottság. V.-Velenczén és V.-Olasziban házanként írják össze a 24 évet betöltött kath. férfiak s az összeírás ezen módja sokkal czélszerűbb, mint a jelentkezés. Mihelyt a névjegyzékek összelesznek állítva, kiteszik közszemlére hogy ellene a felszólamlások megtehetőek legyenek.

* **Mérges csudabogár.** Szó sincs róla, minden csudabogárral se kedvünk, se időnk foglalkozni, de midőn az oly ritka szép példány, hogy a természetvizsgálót is elragadtatásba ejthetné, nem tehetjük, hogy meg ne álljunk mellette. A Pesti Hírlap, amely azzal a hitetlen frivol internacionális szabadkőműves szellemmel szokott telítve lenni, ki tudja honnan, mely Raritáten kammerből (!) közli azon okmány pontozatait, melyet Erős Agost szász választó fejedelemnek kellett aláírni 1697-ben, midőn — természetesen a jezsuiták közvetítése mellett — áttért a kath. vallásra. (Pesti Hírlap. 1897. jul. 1. 18 lap.)

Vallom, hogy a szentséges pápát mindenki istentisztelettel tartozik tisztelni és pedig mélyebb térdhajlással mint Krisztus urunkat. Vallom, hogy egy pap sokkal nagyobb, mint akár a Szűz-Mária Istennek anyja maga, ki Krisztus urunkat csak egyszer szülte és soha többé nem szülheti, míg egy római pápa Krisztus urunkat kénye-kedve szerint nemcsak fölfalozhatja s ujrateregetheti, a mikor s mi módon akarja, hanem a mint teremtheti, úgy el is zárhatja. Megátokom mindazokat, kik engem az utálatos és istentelen eretnokségre mindkét szín alatt megtanítottak; elátkozom szüleimet, kik engem ezen eretnek hitben neveltek; elátkozom mindazokat, kik nekem a róm. kath. vallást kétségesnek s gyanusnak tüntették föl, hasonlóképen azokat, kik nekem az átkozott kelyhet nyújtották, elátkozom önmőn magamat s átkozottak nevezem magam, mivel ezen átkozott kelyhet, melyből inonem nem illett volna, élveztem s annak részese lettem.

Reméljük, hogy e szöveg eléggé abszurd és képtelen arra, hogy művelt embernél hiteltel talájon. Ellenben figyelmébe ajánljuk a P. H. szerkesztőségének azon átkozódásokat, melyekkel az amsterdami rabbik Spinózáat a nagy filozófust kirekesztették a zsinagógából s melyeket a többi közt magyarban is olvashat Lewis A filozófia Thelestől Comitéig czimű tudományos mű akadémiái kiadványu fordításában. Nem, nem, Rel Menachen, Cziczsesbeizer uramékkal a kath. egyház sohasem kelt versenyre. Annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy ez a közlemény a mostani feldult társadalmi béke idején nemcsak ostobaság, hanem — bűn!

* **Fizetés emelés.** A közoktatásügyi miniszter Szathmáry János monopetri evref. tanító fizetésének 400 frtra való kiegészítésére 3 évre évi 100 frt. segélyt utalványozott.

* **A Szigligeti társaság Derecskén.** Ma délután mennek Derecskére a Szigligeti társaság tagjai, hogy a holnap délelőtt tartandó felolvasó ülésen az ezzel kapcsolatban tartandó egyéb ünnepélyeken jelen legyenek.

Derecske közönsége igazi magyar vendégszeretettel várja az írők társaságát és buzgó rendezőivel élén, már hetek óta mindent elkövet, hogy nagyváradi vendégei jól érezzék magukat körükben.

Az indulás ma délután 2 óra 22 perczkor

lesz a pályaudvarból. A részvételre jelentkeztek:

Rádl Ödön elnök, dr. Bodor Károly főtitkár, dr. Adorján Ármint titkár, Winkler Lajos titkár, Láng József pénztáros, Lovassy Andor, dr. Gyémánt Jenő, Tóth József, Fehér Dezső. Dr. Dési Géza, Laszky Ármint, Lakos Lajos, Hajós Miklós, Naményi Lajos társ. tagok továbbá: Halász Lajos, Szücs Dezső, Kerényi Miklós, Gesztesi Ödön, Bozóky Géza mint a sajtó képviselői.

Az összes vendégeket Derecske vendéglátó polgársága látja szívesen. Berettyó-Ujfaluig vonaton megy a társaság; ott kocsi várják az érkezőket s úgy vonulnak be Derecskére. Este az ottani előkelőség egyik tagja fogadja vendégeit a nagyváradi írókat.

Vasárnap délelőtt tíz órakor a városháza nagytermében felolvasó ülést tart a következő műsorral.

1. Elnöki megnyitó. Tartja Rádl Ödön a társaság elnöke.
2. A rab asszony. Költemény Kiss Józseftől. Szavalja dr. Buday József.
3. A parochiáról. (Csevegések.) Irta és előadja Tóth József, a társaság rendes tagja.
4. Socialis kérdések. Irta és felolvassa dr. Gyémánt Jenő.
5. Hangulatok. Irta és előadja Halász Lajos.
6. »Otthon«, (Rajz.) Irta és előadja dr. Bodor Károly, a társaság főtitkára.

Délben társasbéd, ugyancsak a városházán, melyen remélhetőleg sok felköszöntőt fogunk mondani. — Este táncmulatság lesz, melyre Derecske és környékének szép asszonyai és leányai már szivrepesve várnak. Az ünnepély jövedelme az Iványi síremléklap és a derecskei Kaszinó könyvtár-alapja javára fordítatik.

* **A milleniumi törvény.** Az 1896 évi VII. törvényzikket, mely a honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szól, az állam vastag kartonpapíron színes betűkkel és csinos díszítésekkel lenyomatatta s egy példányban az összes törvényhatóságoknak és felsőbb tanintézeteknek megküldte a levéltárban leendő megőrzés végett. Minthogy a törvény úgy van lenyomatva, hogy keretbe igen alkalmas, valószínűleg mindenütt díszes keretbe foglalva fogják az egyes hatóságok azt valami előkelő hivatalos helyiségben felfüggeszteni.

* **A jövő telegrafja.** Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter — Balatonfüred és Siófok között gyakorlati kísérleteket fog legközelebb tételni egy nagy fontosságú fölfedezéssel, a vezeték nélkül való villámos telegrafálással. Szakörökben élénk érdeklődéssel tekintenek eme kísérletek elé. Angliában nemrég egymástól tizenöt kilométernyi távolságban föllállított telegráfgepek között teljes sikerrel tettek próbát a vezető drót nélkül, villámos áramok útján telegráfózással.

* **A vasárnapi munkaszünet alóli kivétel.** Waldmann Dávidné kereskedő a Wöber szálloda alatt, nagyon érzékeny szívű asszony s így nem lehet csodálkozni rajta, ha megesezt a szive a szegény arató napszamosokon. Tegnap kérvényt adott be Nagyvárad város tanácsához, a melyben elpanaszolja, hogy az arató munkások vasárnaponként mennyit éheznek, mivel délelőtt 10 órakor már be kell a boltokat zárni, a piacra pedig nem jöhetnek be. Meg akarja menteni a szegény aratókat a koplalástól s ezért kéri, hogy engedje meg a miniszter miszerint boltját augusztus 25-ig vasár és ünnepnapon is egész napon nyitva tarthassa. Ilyen kivételt azonban a tanács nem fog tenni mert nem is tehet.

* **Főispán a színházban.** Gyulán mulatságos eset történt, Somló Sándornak, a Nemzeti Színház tagjának, az ottani színházban vendégszereplése alkalmával.

A kulisszák között második felvonásra csengettek. A publikum tódult be a gőzfürdő-melegségű terembe. A direktornak gömbölyű volt az arca, a pénztárnok meg el volt foglalva a számadásokkal. Egy jól öltözött fiatal ember jegyet kért a pénztárnoktól.

— Kőrszék kérem nincs, az ülőhely mind elfogyott. Hanem menjen a fiatal ur állóhelyre, utasítja őt a kassza embere.

Szerencsére a színház titkára épp e pil-

lanatban jelent meg a kasszánál és suba alatt oldalba bökvén a pénztárost, udvariasan széklet vitetett be a »fiatal urnak«, aki véletlenül Békés vármegye főispánja volt.

* **A szabad fürdés áldozatai.** Az utóbbi napokban több ízben előfordult szerencsétlenség arra birta a hatóságot, hogy intézkedjék arra nézve, hogy a veszélyes helyeken a fürdés betiltassék. Egy rendőr fog ezután felügyelni a Körözs-parton s ha valaki tilosban fürdik, a rendőrség elé fog kerülni. Ideje is volt e rendelkezésnek, melynek megvalósításáért dicséret illeti a rendőrséget. Így legalább néhány szerencsétlen áldozattal kevesebb lesz az idén.

* **Veszedelmes keztüztisztítás.** Budapesten Heller Mari 15 éves tanulóleány tegnap király u. 82 sz. lakásán benzinnel tisztította keztüjtét égő lámpa mellett, úgy hogy a benzín felrobbant és karját arczát súlyosan összeégette. Bevitték a Sz. István kórházba.

* **Észretért öngyilkos.** Petrovics János érsekújvári születésű 27 éves kocsifényező az éjjel a Ferencz József hídról öngyilkos szándékkal a Dunába ugrott. A hűvös víz azonban észre térítette és jó uszó lévén a part felé kiuszott.

* **Vizbefult parasztleány.** Alig, hogy megnyitott a nyári fürdés szezonja, alig van nap, hogy egy-két vizbefulásról ne kellene hírt adnunk. Úgy látszik, hogy az idei sok rossz idő miatt kárpótolni akarják magukat az emberek s az idén tömegesebben keresik fel a folyóvizek hűs hullámain. A Nagy-Rábéhez tartozó Pernyes pusztán történt a legújabb vizbefulás, hol ifju Szántó András 17 éves parasztleány a Berettyót átkarván uszni, a viz sodra elkapta s belefult. Társai, kik vele együtt fürödtek, csak holttestét tudták kihuzni egy nagy kampóval.

* **Tolvaj verklis.** A nagypiaczon kintornázott reggeltől napestig Pop Juon csavargó. Azonban a kereset nagyon rosszul ment, kénytelen volt tehát a lopáshoz folyamodni. Egy kofától lopott el egy koronát, de rajta csípték a szerencsétlen verklis és bekísérték a rendőrséghez. A koronából már ekkor elköltött egy garast, — turót vett rajta.

* **Megesipett huscsempészek.** Uj-Palota községben Osváth Ferencz fogyasztási adóbérlő és mészáros már régóta észrevette, hogy Friss Albert ujjalotai mészáros a szomszédos Gyires községből Kohn Mihálytól húst szállít s ezzel őt megrövidíti. A napokban kiállott lesbe Osváth Ferencz, fiával és egy kovács legénynyel s mikor egy szekeren Friss Albert 70 kiló húst hozott, megállította kocsiját s rövid szóváltás után fejen vágta. Ezután a kocsival behajtatott a saját udvarába s az elkobzott húst a saját mészárszékébe vitette. Friss feljelentette ez esetet, mire a főszolgabíró a húst megsemitette, mivel a vágatás sem volt bejelentve. Osváthot pedig a csendőrök elfogták.

* **Tüzeset miatt halál.** A napokban Gyulán tűz ütött ki és elhamvasztott három házat. A harang tűzjelző kongatására annyira megijedt a különben is nyavajatorésben szenvedő Illiet Mihály napszamos, hogy rossz betegsége mindjárt elővette, egy félig vízzel megtöltött árokba bukott és senki sem lévén közelében, ki segítségére siethetett volna, a vízbe bele is fult.

* **Örült a peczében.** Tegnap délután egy örült asszonyt vittek be a rendőrséghez. Trasek Józsefnének nevezi magát s az a rögeszméje, hogy naponként egy órát kell neki a peczében ülni. Ruhástól ment bele tegnap is, de a rendőrség aztán bekísérte. Bevitték a kórházba, hol orvosi megfigyelés alá vették.

* **Zeneestély a Széchenyi-téri kioszkban.** A Széchenyi-téri kioszkban ma este Hamza Miska zenekara játszik.

Bicziklin a halálba.

Saját tudósítónktól.

Igazán fin de siecle esetről értesít egy Miskolcra érkeztél távirat, melyet oda való tudósítónk küldött.

Durma-Besenő község alatt, mely Mis-

kolcztól egy félóránra fekszik, tegnap Borsodvármegye egyik legelőkelőbb családjának 17 éves leányát, egy megyeszerte ünnepezt szép holttestét huzták ki a Sajóból. A gyönyörű szép leány tegnapelőtt délután elegáns bicikli dressben gördült ki kerékpárján a szülői ház kapuján és ismerősei a kik látták s kiknek köszöntését szokott kedves mosolyával fogadta, alig ha találhatták volna el, mily sötét gondolatok foglalkoztatják, a mindenki által boldognak ismert fiatal leány lelkét. — Utját a Sajó felé vette.

Hogy mi történt ezután vele, senki sem tudja, de tegnap éjszaka a hid karfájának támasztva találták meg kerékpárját a keresésére küldöttek. Szomorú sejtelen szállta meg a keresők szívét, kik késő éjszaka csakugyan a Sajóban találták meg a mindenkitől csodált, bámult, ünnepezt és irigyelt »jukkerhölgy« tetejét, mely felett locsogva hőmpölyögtek keresztül a habok. A bicikli táskájában három levelet találtak, melyek közül egy a gyászborult szülőkhöz, egy legjobb barátjához és egy — a városunkban állomásozó huszárezred legfesebb hadnagyához volt intézve, akiért eldobta magától az ifjú hölgy az életet, melyet még megismerni is alig volt alkalma. A mélyen sujtott szülők és a divatos flirt ez ifjú áldozata iránt városszerte óriási a részvét.

Vadó.

Hetven éves öngyilkos.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad jul. 21.

Egy ősz fejű öreg ember hulláját huzták ki tegnap a Körözs hullámaiból.

Az alsó füzesen vetette fel a viz s az ott dolgozó munkások kihuzták a partra.

A nyaka keresztül volt metszve, nyílt jele az öngyilkosságnak. Nyomban hirt adtak az esetről a rendőrségnek, honnat a kiküldött egyének az esetről jegyzőkönyvet vettek fel, a hullát pedig beszállították a hullaházba.

Megindították a vizsgálatot, annak a kiderítésére nézve, hogy mi az oka a szerencsétlen öreg ember öngyilkosságának.

A vizsgálat kiderítette aztán, hogy **H i z ó Sándornak** hívják az öreget.

Az ismerősei felismerték a hullát s mint vallomásokból kivehető, az öreg ember, már rég idő óta foglalkozott a halál eszméjével.

Tegnap aztán korrán reggel eltávozott hazulról s véghez vitte öngyilkossági tervét.

Kiderült továbbá, hogy a lakásáról mindössze egy borotvát vitt el s beállt a Körözs közepébe és a borotvával a nyakát elmetsette.

Az óriási vérömlés folytán rövid idő múlva eszméletét veszthette s így aztán rövid idő múlva kimult a szerencsétlen.

Mikor kimentették, már ekkor a teste teljesen kivolt hülve s a jelekből következtethető volt, hogy már több órája mint hallott van a vízben.

A szerencsétlen öreg ember hulláját ma fogják felboncsolni s még ma el is temetik.

Az életunt öregnek senkije sem volt s ebből következtetik, hogy az életunsággal járó öregségtől menekült a halálba.

MULATSÁG.

A »Biharmegyei kör« mulatsága.

— A keddi hangverseny. —

Most már kétségtelen, hogy pompásan fog siberülni a »Biharmegyei kör« keddi mulatsága a Szent-László fürdőben. Tegnap **S z u n y o g h**

Péter alispán elvállalta a mulatság védnökségét, az alábbi műsor pedig olyan fényes, a a milyenben rég nem volt alkalma gyönyörködni Nagyvárad város közönségének. Tegnap este 6 órakor a rendező bizottság ülést tartott a »Biharmegyei Nemzeti Casinó«-ban, melyben a mulatság utolsó előkészületeiről számolt be **P a p p Illés** elnök, ki egyuttal bemutatta **A c z é l Henrik** fővárosi festőművész igen csinos és ügyes tollrajzait, melyek a tánczrendeket fogják ékesíteni.

A mulatságról a következő meghívót vettük:

A »Biharmegyei Kör« a biharmegyei szegénysorsu egyetemi hallgatók javára Nagyváradon, a Püspökfürdőben 1897. évi július hó 6-án, hangversenyyel egybekötött zártkörű Táncmulatságot rendez, melyre Czimedet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség.

Szunyogh Péter, védnök.

Dr. Bakats Béla, Pap Illés, Dr. Dési Géza,
r. biz. elnök. a »B K« elnöke. r. biz. elnök.

Bige Sándor, Dr. Rózsa Felix, Nyíry Béla,
r. biz. alelnök. r. biz. alelnök. r. biz. alelnök.

Gara Ákos, Demetrovits Elek.
r. biz. jegyző. r. biz. jegyző.

Aczél Henrik, Dr. Altmann Béla, Aufricht Lajos, Back László, Barta András, Barta Dezső, Bihari Sándor, Dallos Mór, Deutsch Sándor, Déri István, Ehrenfeld Adolf, Felheim Béla, Feldheim Mór, Feldmann Mór, Fried Sándor, Dr. Geszti Sándor, Giraud Árpád, Halász Lajos, Jacobi Andor, Jakab László, Dr. Kassay Kálmán, Kerényi G. Miklós, Klein Jenő, Korda Mór, Löwy Mór, Markbreit Jenő, Markovits Sándor, Mezey Mihály, Miskovszky Jenő, dr. Moskovits József, dr. Moskovits Miklós, dr. Munk Béla, Osváth Ernő, Radó Rezső, Ritter Ignác, Roboz Andor, dr. Schiff Ernő, dr. Schütz Gyula, Schwartz Adolf, Székely Ödön, Terebesi Mihály, Tóth Ferencz, Weisz Ernő, dr. Weisz Jakab, dr. Werner Mór. — Kezdeté pontban 6 órakor.

MÜSOR.

Üdvözlő, mondja **P a p Illés** ur, a B. K. elnöke. **A. Kiss József** »Jehova« szavalja **Paulainé Adorján** Berta urhölgy. **B. Beethoven** sonata, zongorán előadja **O r m a i Malvin** urhölgy. **C. Költemények**, írta és felolvassa **H e l t a i Jenő** ur, **D. Lili** keringő, énekl **S z é k e l y Irén** urhölgy, zongorán kíséri **M ü l l e r Ottó** ur. **E. Nóra**, vagy az emancipáció írta és felolvassa **O s v á t h Ernő** ur. **F. Simonetti** Madrigal hegedűn előadja: **Ruzitska Antal** ur, **Beriot: Rondeau** zongorán kíséri **Schmerhovssky József** ur, **G. A szinpad hyénái**, írta és felolvassa **Halász Lajos** ur. **H. Hullámzó balaton** Hubaitól, hegedűli **F e l d h d i m Mór** orvos növendék. **I. Magánjelenet**, írta **F e h é r Dezső** ur, előadja: **Vidor Dezső** ur. **J. A koncert kritikája**, előadja **Dr. Dési Géza** ur. **Belépő jegy** az első 4 sorban személyenként 4 korona, a többi sorokban 2 korona, deák-jegy egy korona. Felülfizetéseket a jótékony célra köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázzunk. **Jegyek előre válthatók: Kuncz Gusztáv, Róth M. utóda és Kiss Dávid** üzletében és a rendezőség helyiségében: »Sas szálló«.

Hangverseny a Félix-fürdőben.

Érdekes és nem mindennapi műelővezetet ígérő hangverseny lesz vasárnap f. hó 4-én a Félix-fürdőben. A szereplők részben az ott időző vendégek, részben hivatásos, ismert nevű zeneművésznők és művészek sorából kerülnek ki s a zenedarabok sorozatát szavallat és felolvasás teszi változatossá. Kezdeté esti 8 órakor. **Belépő-díj** nincsen s a koncert végével táncz lesz, melynek zenéjét a fürdő állandó jó-hírű zenekara szolgáltatja.

A tárgysorozatot itt közöljük.

1. Felolvasás tartja **Dr. Stettner János** ur.
2. Csili-csal, az »Alamuszi«-ból, énekl **Klausnitzer Emilné** urhölgy.
3. **Haidé Endrődítől**, szavalja **Csobánczy Margit** kisasszony.
4. **Kettős**, **F. B. Mendelsohntól**, énekl **Ko-tauschek Julia**, és **Gossler Irma** urhölgyek.
5. **Andarie-Favory** Beethoven-től előadja **Moy-zes Miklós** ur.
6. **Hegedű Concert**, előadja **Ruzitska Antal** ur.

TANÜGY.

Az esztergomi papnevelő-intézet hittudományi főiskolájának értesítője.

Kiadja **Dr. Roszival István** kanonok, az intézet kormányzója és a főiskola igazgatója.

Megjelent tehát az első értesítő a papnevelő intézetekről és a velük egybekötött theologiai főiskolákról. Nagyon helyesen! Óhajtható, hogy a jó példát jövőre már az ország valamennyi theologiai intézete kövesse. Hadd lássa a világ, mily gondos nevelést és mily sokoldalú képzettséget nyujtanak a papnevelő intézetek; hadd lássa, hogy ott nemcsak imádkozni és misézni tanítják a növendékeket, mint ezt némely nai úri ember hiszi, akinek a tudomány magasabb tájékairól olyan fogalma van, mint a vakondnak a földrajzról. A theologia általános tudomány, mely felöleli a filozófiát, a dogmák bölcséletét és történetét, az erkölcsant, történelmi, jogi és társadalom-tudományokat, keleti tudományokat és nyelveket, sőt némileg a mű-történetet és a művészetek elméletét is.

Az esztergomi értesítő behatóan foglalkozik az intézet szervezetével, de különösen a tanulmányok rendszerével. Az elmúlt évben előadatott az intézetben a szentírásban, ágazatos hittan, erkölcsant, egyháztörténelem, a filozófiából a logika lénytan, lélektan és természet-bölcsélet; továbbá a hitelemzéstán, neveléstán, egyházi szónoklattan, **l e l k i p á s z t o r k o d á s t a n**, **m a g y a r k ö z j o g s z e r t a r t á s t a n** és gregorián ének. Az intézet növendékei több ízben bölcséleti vitákat és nyilvános ünnepeket is rendeztek. A növendékek száma 76 volt. Az intézetben működött tanár és elöljáró nyolcz, kik mindannyian a theologia és részben egyuttal a filozofia doktorai. A gondos összeállításért elismerés illeti az intézet igazgatóját.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Madarász.

Tegnap este **Zeller** bájos zenéjü operett-je a »Madarász« került színre közepes számu közönség előtt, de igen szép és összhangzatos előadásban. Kiváló hatást a közönség kedvence **Ámon Margit** (Postás Milka) ért el, ki ezuttal is fényes tehetségéről tett tanubizonyságot. Két virágkosárral lepték meg. Kedves alak volt s a közönség megtapsolta. A többi szereplők szintén derekas munkát végeztek, így **Székely Irén**, ki azonban nem elég fürge a szinpadon, **Pintér, Déri Jenő** szép játékkal, **Kövesi és Tolnayné** pedig komikai tehetségükkel.

Jászay előadás rendes helyárrakkal. Holnap este lép fel utóljára **Jászay Mari**, mint már ezt említettük. Mint értesülünk ez előadás rendes helyárrakkal fog megtartatni. A közönség bizonyára zsufolásig megtölti a fabódét.

Kövesi Albert társulata. Kövesi Albert, a nagyvárad szintársulat kitünő komikusa, a tavasszal első rangu erőkből szintársulatot akar szervezni, melyel az ország főbb városai-ban vendég szerepelne. A társulatnak érdekes volna a repertoírja, mely a téli évad nyolcz legjobb darabjából állana. Még pedig fele részben magyar, fele részben pedig idegen termékek. Először Budapesten mutatná be a szintársulatát.

Igazságszolgáltatás.

Rothman Jakab bűnpöre. Ezelőtt egy hónappal tárgyalta a törvényszék **Rothmann Jakab** bűnügyét. Hamis vád miatt került a vádlottak padjára, mert egy köztisztelőben álló intelligens uri embert lopással vádolt. A törvényszék zsarolás vétségéért ítélte el egy

hónapi fogházra és ötszáz forint pénzbüntetésre. A kir. tábla tegnap foglalkozott ez ügygel s a vádlottat felmentette bizonyítékok hiányában. Az ítéletet megfelelőbbé tették s így még ez ítélet nem jogerős.

Zahariás bűnügye a kir. táblán. Ez a derék jegyző, ki egy egész községet majdnem a tönk szélére juttatott, nagy drukkot fog kiállani a jövő héten. Ugyanis ekkor kerül az ügye a kir. tábla elé, mely valószínűleg srófolni fog egyet a jól megérdemlett büntetésen.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

58.

És hogy kimutassa azt is, hogy a tárggyal végzett, kérdé Ottót nem iszik e egy pohár papramorgót. Ez azonban megköszönte, miközben az intést figyelmen kívül hagyta s folytatta.

— Hátha — — — beáll a legrosszabb?!

— Vilmos sürgönyöz s rögtön megyek.

— És én nem mehetek? kérdé Daisy szomorúan.

— Daisy — szolt Leonora szigorúan össze ránczolva homlokát — jegyezd meg, hogy Vaalbeke urral családi ügyekről beszéltek melybe idegennek . . . vagy gyermeknek semmi bele szólása.

A régi vad tűz lángja gyult fel Daisy szemeiben, Ottó észrevette, tüstént világos lett előtte, hogy az oly szelidnek, csendesnek látszó gyermek még folyton rászorul a fékezésre, tüstént észébe jutott a mit Vilmos bizalmas óráikban neki elmondott.

Hevesen akart felelni, vihar volt készülében a melyet Ottó még nem látott, de mégis elmaradt. Daisy megfékezte magát, mondogatta magában azt az imádságot, melyre Vilmos tanította, hogy ilyenkor ura, lehessen szenvedélyeinek aztán kézi munkáját csendesen kósárcájába tette s eltávozott.

Az ajtónál megállott, mintha valami észébe jutott volna, Leonorához lépett s fülébe sugta hogy Ottót hívja meg ebédre.

Daisy ugyan a legjobb akarattal mondta ezt, Leonora azonban vér vörös lett a gondolatra hogy itt ő most is csak az alattvaló szerepét viszi és hogy csak e gyermeknek áll jogában, mint parancsolónak fellépni, hogy vendéget hívjon.

Daisy ezt érezte a büszke nevelőnővel. Leonora csak aziránt volt kétségben, hogy ez bosszúból vagy egészen ártatlanul történt.

Hasonlóképen ha ő hitta volna meg régi barátját ebédre, csak a Daisy beleegyezésével történt volna, legalább is ha hatás körét át nem akarta volna látni. Szemeivel intett annak jelzésére, hogy megértette és majd belátása szerint fog cselekedni, Daisy eltávozott a szalonon át a folyósóra.

Leonora agyában cikáztak a gondolatok, soha még ily gyorsan nem tekintett a jövőbe, még akkor sem, mikor a saját kényelméről volt szó.

Mac Dunolly visszatér, leányát nagynak, műveltnak fogja találni, meglesz elégedve, mindent meg fog köszönni, szép ajándék tárgyakat és azután? — — — és azután? Azután Daisy visszanyeri ismét hatalmát atyja fölött, azt a hatalmat, sőt többet, mint a melylyel előbb rendelkezett és akkor ő fölöslegessé válik. Az világos volt előtte, hogy Daisy gyűlöli őt, sürgetni fogja eltávolítását, egy év múlva ismét visszatér, a villába és mi lesz azután?!

Mindez azonban egy pillanat alatt futott végig agyában és mikor szemeit felvetette, látta, hogy Ottó mily kifejezés teljes belső tekintéssel nézi őt.

— Leonora! — kiáltott Ottó.

A leány vonzó erővel vette őt körül, nem tudott ellenállani vidáman mosolygott a nélkül, hogy egy szót is szolt volna.

— Leonora olyan hatalmas vágyakozás volt szivemben utánad, nem tudtam tovább elbirni, beszélnem kellett veled.

Leonora kezére tette az övét az észrevette, hogy a gyűrűt még most is viseli, gyorsan visszavonta kezét a kertbe nézve.

— Ottó vigyázz! a háziak!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A német császári pár Kielben.

Budapest, jul. 2. (Saj. tud. távirata.)
Kielből távirják: A császár és császárné tegnap este a Hochenzollern fedélzetén thea-estélyt adtak, a melyen megjelentek a belga király ezuttal német tengernagyi egyenruhában, továbbá Henrik herceg és igen sok fejedelmi személy és előkelőség.

Csapatszemle.

Budapest, jul. 2. (Saj. tud. távirata.)
Adlershofból távirják: A csapatszemle fényesen folyt le. A kirendelt csapatot 2 csoportban állították fel. Az első csoport a gyalogság, a tüzérség, utászok és szekeresek. A második csapatot a lovasság képezte. A gyarmatesapatok a királyné kocsija közelében állottak.

Félremagyarozott határozat.

Budapest, július 2. (Saját tud. távirata.)
A Reuter ügynökség jelenti Pretoniából Krüger elnök kérdést intézett néptanácsához az iránt vajjon Alchamnisburgban létesítendő közönséges villamos vasútra vonatkozó engedély megtagadásával az iránta való bizalom hiányának akart e kifejezést adni. A tegnapi ülésben a néptanács kimondotta, hogy az említett határozat nem ebben az értelemben veendő. További folyamán elvetette a nyugdíj törvény javaslatot.

Nagy tengeri szerencsétlenség.

Budapest, július 2. (Saj. tud. táv.)
Hamburgból távirják: A »Reinbeck« gőzös szerencsétlenségéről Konstantinápolyból a következőket távirják. A gőzös a konstantinápolyi kikötőből jövet, a nyílt tengeren összeütközvén a »Berthibele« hamburgi mentő hajóval, elmerült. Sok emberélet elpusztult. A személyzet közül, mely mintegy 20 emberből állt csak a kapitány, a másod kormányos, 4 tengerész és egy fűtő menekültek meg. A többieket nem találják, az utasok számát nem tudják.

A munkás zavargások.

Hódmezővásárhely, július 2. (Saj. tud. táv.)
Valkányból ma táviratilag kértek Szegedről csendőrséget. 25 csendőr ment az éjjel a vonattal Mezőhegyesre. Hat csendőr kíséretében 40 munkás ment Bajára. A szegedi parancsnokság az összes próbacsendőröket behívta. Tegnap Bikity-Borsodra 300 munkás érkezett Mezőhegyesről. Az állomásnál egy század huszár és 36 csendőr várakozott.

Zavargó matrózok.

Budapest, július 2. (Saj. tud. távirata.)
Antwerpenből távirják: Két japán kereskedelmi hajó legénysége, kik egymással már többször czivódtak tegnap megtámadták egymást és végül a közbelépett rendőröket bántalmazták.

Forradalom Indiában.

Budapest, július 2. (Saját tud. távirata.)
A »Reuter« ügynökség jelenti Kalkuttából: A zavargások Kalkutta egyik elővárosában igen komolyak voltak. A zavargás elnyomására a rendőrségen kívül 300 katonát kellett kirendelni. A helyzet még ma reggel nagyon komoly volt. A kirendelt lovasság a zavargásokat megszüntette.

SZERKESZTŐI POSTA.

B. F. Minden művészetek force-a abban rejlik, hogy ugyanazon érzelmeket keltse bennünk amelyek az illető művész lelkében hullámzottak midőn művét alkotta. Ön még megértetni sem képes magát velünk s azért versének helyet nem adhatunk.

NAGYVARADI SZINKOR.

Bérlet 61-ik szám.

Bérlet 61-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

Nagyvárad, 1897. évi július 3-án,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Gyöngyi Izó a v. gsziház tagjának fellépésével.

Az új honpolgár.

Bohózat.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, 1897. évi június hó 3-án két előadás

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

II. Rákóczy Ferencz fogsága.

Történelmi színmű.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

A TOLONCZ.

Népszínmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Nagypereczes-utczán

„Szent Istvánhoz“ czimzett gyógyszerárban

a bakterium-mentes

sterilizált szódavíz

mai naptól kapható

Szüts Samu,

205

gyógyszerész.

Alólírott ajánlja legtisztább minőségű

boreczet, eczettel és eczet

készítményeit (ugorkának is legbiztosabb teli eltartására) nagy és kismértékben olcsó árak mellett. Nagyváradon Nagymagyar-utczán a görög katolikus templom melletti házban.

4 személyre való ételnek tiszta jó savanyítása csak 1 krba kerül.

tisztelettel

90-4-5

Jónás Ferencz.

Az országszerte ismert

Parádi savanyuvíz

főraktára Nagyváradon Biharmegye részére

JANKY ANTAL urnál.

A szabad szénsav, szénsavas sók, s kénkönléghen rendkívül gazdag,

páratlanok ismert kén-savanyuvíz.

Hatalmas gyógyszer idült légsző, tüdő, gyomor, bél és hólyaghurutban, hunyók és fővény korban, lankadt ideg működésből származott emésztési zavarokban, idült, kimerítő köszvény és csuzban, renyhe lefolyásu arany érben, máj és lépdeganatokban szenvedőknek.

Mint idülő ital különösen ott ajánlható, hol az ivóvíz rosz, vagy hol járványos betegségek urakodni szoktak.

A Parádi savanyuvíz források kezelősége.

194-6-10

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utcza-i női divatkereskedő

leszállított árjegyzéke:

Mosó voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**

Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**

Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt **10 frt** most **5.10.**

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban

1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek

ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt

most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban

Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-7-10

m i n d e n á r b a n.

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.